

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 24 lipca 2024 r.

znak spraw DSR-VIIa.054.7.2024y: DSR-VIIa.7.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 3098 w sprawie łagodzenia niekorzystnych skutków procesów demograficznych w polityce regionalnej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Daniela Milewskiego, w której zostały postawione pytania dotyczące łagodzenia niekorzystnych skutków procesów demograficznych w polityce regionalnej, przedstawiam następujące informacje.

1. Jakie konkretne programy są planowane w ramach polityki regionalnej w celu łagodzenia skutków starzenia się ludności w poszczególnych regionach?

W celu łagodzenia skutków starzenia się ludności w poszczególnych regionach w ramach programów regionalnych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS+) realizowane są działania zapewniające usługi społeczne osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym w szczególności osobom starszym. Jest to przede wszystkim szereg usług świadczonych w domach lub w niewielkich, wyspecjalizowanych placówkach (zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji). Działania te zapewniają niezbędną opiekę i wsparcie, przy jednoczesnym odciążeniu rodziny. Katalog form wsparcia różni się nieznacznie w zależności od zapisów programowych danego regionu i obejmuje między innymi usługi opiekuńcze, usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami, usługi w ośrodkach wsparcia, usługi w rodzinnych domach pomocy, kluby seniora, czy usługi świadczone w mieszkaniach wspomaganych. W programach regionalnych realizowane są również projekty mające na celu rozwój Centrów Usług Społecznych (CUS) oraz świadczonych

przez nie usług. Placówki te zapewniają integrację i koordynację usług umożliwiając połączenie informacji o usługach i dostępnym wsparciu w tak zwanym jednym okienku. Dzięki rozwojowi Centrum Usług Społecznych w gminach, które zdecydują się na ich utworzenie, mieszkańcy, a przede wszystkim seniorzy będący jedną z grup najczęściej korzystających z usług, uzyskają lepszy dostęp do wsparcia.

2. Jakie środki zostaną przeznaczone na zwiększenie poziomu dzietności w regionach najbardziej dotkniętych niskim wskaźnikiem urodzeń?

W celu zwiększenia poziomu dzietności w regionach w ramach środków europejskich podejmowane są działania w zakresie wsparcia i rozwoju systemu opieki nad dziećmi do lat 3. Przykładem takich działań jest realizowany w perspektywie finansowej 2021-2027 program Aktywny Maluch (wcześniej: Maluch+). Program łączy w sobie dofinansowanie krajowe ze środkami z EFS+ w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) oraz środkami z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Na ten cel przeznaczono środki w wysokości blisko 6,5 mld zł, co pozwoli na stworzenie ponad 102 tys. nowych miejsc opieki nad najmłodszymi dziećmi. Realizacja programu opiera się o wspólne zasady i uproszczoną formę aplikowania o środki. Preferencje w pozyskaniu środków mają gminy, w szczególności te, na terenie których nie funkcjonuje żadna instytucja opieki nad dziećmi do lat 3 (tzw. białe plamy). Aby dodatkowo zachęcić samorządy do udziału w tym programie, w FERS przy tej interwencji wykorzystuje się rozliczenie oparte o finansowanie niepowiązane z kosztami (FNLC). Ze środków KPO finansowane są działania inwestycyjne dot. tworzenia nowych miejsc opieki (m.in. budowa lub remont budynków). Z EFS+ finansowane będą z kolei działania dot. utworzenia i funkcjonowania miejsc opieki w początkowym okresie (tj. przez pierwsze 36 miesięcy).

3. Jakie działania podejmuje rząd w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom migracji wewnętrznych i zewnętrznych w regionach?

Jedną z realizowanych w ramach programu FERS inicjatywą będzie projekt dotyczący wypracowania rozwiązań służących przeciwdziałaniu migracji osób młodych z terenów dotkniętych depopulacją. Za realizację tego projektu będzie odpowiadało Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Celem głównym projektu jest wypracowanie rozwiązań programowych (systemowych) i legislacyjnych, w tym instrumentów rynku pracy, a także stworzenie systemu zachęt skierowanego do osób młodych, do pozostawania na terenach dotkniętych depopulacją.

Wypracowanie rozwiązań odbędzie się na podstawie wyników diagnozy przyczyn migracji osób młodych z tych terenów uwzględniającej czynniki, które mogą wpłynąć na chęć pozostania, powrotu lub napływu na te tereny. Wypracowane w projekcie rozwiązania mają stać się podstawą do określenia kierunków działań dla przedstawicieli administracji rządowej do przeprowadzenia zmian systemowych w politykach publicznych na szczeblu centralnym, w celu

zmniejszenia skali migracji osób młodych z terenów dotkniętych depopulacją. Na realizację tego projektu przeznaczono 7 mln PLN ze środków EFS+ i będzie on realizowany w latach 2024-2027.

4. Jakie konkretne inicjatywy zostaną wdrożone w celu dostosowania infrastruktury transportowej do zmieniającej się liczby ludności w poszczególnych regionach?

Realizowane są działania mające na celu zapewnienie dostępności transportowej w wymiarze między i wewnątrzregionalnym (poprawa dostępności do niedostatecznie skomunikowanych siecią transportową obszarów, rozbudowa sieci połączeń regionalnych i lokalnych) oraz w wymiarach międzynarodowym i krajowym (zwiększanie wzajemnej oraz międzynarodowej dostępności największych aglomeracji Polski). Rozwój systemów transportowych oraz ich integracja międzygałęziowa, zwiększy skuteczność połączeń transportowych i jakość usług transportowych. Istotna jest także poprawa stanu istniejącej infrastruktury na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz sprawne podłączenie systemów komunikacyjnych miast z infrastrukturą drogową najwyższej klasy (dojazdy do dróg klasy A i S), jak również budowa dobrze skomunikowanych węzłów przesiadkowych w miastach i poza ich centrami.

Działania prowadzone w ramach polityki publicznej przyczyniają się do wzmocnienia i unowocześnienia gospodarki oraz rozwoju infrastruktury, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych. Poniżej wymieniono niektóre z nich.

Każdego roku prowadzone są działania w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (RFRD), który został przyjęty ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz.U. poz. 2161). W związku ze zmianami ww. ustawy, rozszerzony został katalog zadań w ramach realizacji inwestycji powiatowych i gminnych o zadania mające na celu wyłącznie poprawę bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, polegające w szczególności na budowie, przebudowie lub remoncie przejść i dróg dla pieszych, rowerów, peronów przystankowych, a także o zadania polegające wyłącznie na remoncie dróg powiatowych lub gminnych oraz zadania wojewódzkie.

Rządowy Program Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej - Mosty dla Regionów ma na celu wsparcie finansowe samorządów do 2028 r. w działaniach na rzecz uzupełnienia lokalnej infrastruktury drogowej o brakujące przeprawy mostowe. W Programie Mosty dla Regionów przeprawy mogą powstawać w ciągach dróg zarządzanych przez samorządy, tj. dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich. Program polega na dofinansowaniu z budżetu państwa przygotowania dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji umożliwiających realizację inwestycji polegającej na budowie przeprawy mostowej. Natomiast dofinansowanie budowy mostu udzielane jest ze środków RFRD.

Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej został zaplanowany w perspektywie długookresowej. Jego celem jest

systematyczne wsparcie organizatorów publicznego transportu zbiorowego w uruchamianiu regularnych linii autobusowych w przewozach o charakterze użyteczności publicznej, sprzyjającym tworzeniu spójnej i funkcjonalnej sieci komunikacyjnej odpowiadającej na bieżące zapotrzebowanie społeczne. Kolejny rok funkcjonowania Funduszu pokazał rosnące zainteresowanie jednostek samorządu terytorialnego programem odbudowy połączeń autobusowych przy wsparciu z jego środków finansowych. Organizacja i uruchamianie przez jednostki samorządu terytorialnego nowych linii komunikacyjnych w przewozach autobusowych o charakterze użyteczności publicznej powoduje stopniową likwidację wykluczenia komunikacyjnego w kraju i sprzyja systematycznemu zwiększaniu dostępności publicznego transportu zbiorowego dla obywateli. Działanie Funduszu poprzez wsparcie finansowe organizatorów publicznego transportu zbiorowego stwarza warunki dla funkcjonowania linii komunikacyjnych i przekłada się na dostępność przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej dla osób korzystających z tej formy transportu autobusowego. Ustawa z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1720) m. in.: zwiększyła z 800 mln zł do 1 mld zł budżet Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, dotyczy też od 2024 r. utrzymania na stałe obecnego poziomu dopłaty z Funduszu dla organizatorów publicznego transportu w kwocie nie wyższej niż 3 zł do 1 wozokilometra przewozu, umożliwienia wojewodom zawierania z organizatorami, oprócz rocznych umów o dopłatę, wieloletnich umów o dopłatę z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych, jak również utrzymania możliwości ubiegania się o dopłatę z budżetu państwa ze względu na stosowanie ulg ustawowych za przejazd przez przewoźników, którzy nie są operatorami publicznego transportu zbiorowego.

Priorytetowo w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej w najbliższych latach będą traktowane inwestycje kolejowe. Krajowy Program Kolejowy (KPK) obejmuje realizację inwestycji na liniach kolejowych, w tym prace na głównych ciągach. Usunięte zostaną występujące wąskie gardła, a także zaległości w rozbudowie, modernizacji i rewitalizacji infrastruktury kolejowej. Połączone zostaną najważniejsze ośrodki wzrostu z obszarami o niższej dynamice rozwoju. W wyniku realizacji KPK na koniec 2023 r. długość przebudowanych linii kolejowych, w tym torów głównych zasadniczych i szlakowych, wyniosła 7 282,82 km – 58,26% docelowej wielkości KPK. 16 sierpnia 2023 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie ustanowienia „Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku” (z perspektywą do roku 2032). Formalnie ten dokument jest aktualizacją wcześniejszego KPK. Wartość łączna KPK2030 wynosi 170 mld zł, w tym: 79 mld zł w zakresie perspektywy 2014-2020, 80 mld zł w zakresie perspektywy 2021-2027 oraz 11 mld zł w zakresie KPO. Efektem realizacji tych inwestycji będą też szybkie połączenia.

Równoległe z Krajowym Programem Kolejowym jest realizowany Rządowy program budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025,

który obejmuje zadania z zakresu infrastruktury punktowej przy liniach kolejowych zarządzanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz zadania związane z dostępnością miejsc parkingowych dla podróżnych. Celem programu jest zwiększenie dostępu lokalnych społeczności do transportu kolejowego. Zostaną wybudowane lub zmodernizowane przystanki kolejowe, a także sfinansowane zadania związane z dostępnością miejsc parkingowych dla podróżnych. Program przyczyni się do ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego i zapewni ułatwienie dostępu do kolejowej komunikacji wojewódzkiej i międzywojewódzkiej.

Przewidziane jest też realizacja Programu Uzupelnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej + do 2029 r., którego celem jest wyeliminowanie wykluczenia komunikacyjnego dzięki możliwości uzupełniania sieci kolejowej o nowe połączenia, które zapewnią pasażerom dostęp do transportu kolejowego. Dotyczyć to będzie głównie miejscowości liczących powyżej 10 tys. mieszkańców, które nie posiadają dostępu do połączeń pasażerskich z miastami wojewódzkimi lub takich, które posiadają dostęp do kolei, ale istniejące połączenia wymagają usprawnienia. Program jest skierowany przede wszystkim do jednostek samorządu terytorialnego, które byłyby zainteresowane rozwojem infrastruktury kolejowej na swoim terenie, przy uwzględnieniu potrzeb komunikacyjnych mieszkańców. Program zakłada realizację inwestycji liniowych – tj. modernizację istniejącej lub budowę nowych linii kolejowych oraz inwestycje punktowe, jak np. budowa nowych przystanków, mijanek czy łącznic kolejowych.

Ponadto w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 zaplanowano następujące działania w zakresie rozwoju usług transportowych:

1. Infrastruktura drogowa - alokacja 430 mln EUR

Działanie będzie dotyczyć budowy i przebudowy dróg wojewódzkich. Celem realizowanych inwestycji będzie stworzenie niezbędnych połączeń do sieci TEN-T, przejść granicznych oraz innych gałęzi zrównoważonego transportu (np. terminali intermodalnych, węzłów kolejowych) oraz umożliwienie wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej (dawny „PKS”). Ważnym elementem wsparcia będzie budowa lub przebudowa obwodnic oraz punktowe inwestycje poprawiające bezpieczeństwo ruchu.

2. Ponadregionalna infrastruktura kolejowa - alokacja ok. 690 mln EUR

Wsparcie będzie dotyczyć przebudowy, modernizacji lub rewitalizacji linii kolejowych oraz przystanków i dworców kolejowych. Inwestycje obejmą wybrane odcinki linii kolejowych o dużym znaczeniu dla zwiększenia dostępności makroregionu w ramach sieci TEN-T, w tym łączących obszar Polski wschodniej z regionami ościennymi.

3. Zrównoważona mobilność miejska - alokacja 420 mln EUR

Beneficjentami projektów będą miasta powyżej 50 tys. mieszkańców (ustawowo zobligowani organizatorzy transportu miejskiego) czyli: województwa Polski

wschodniej, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz miasta subregionalne z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych.

Wsparcie obejmie zakup bezemisyjnego taboru, rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego, ruchu pieszego i rowerowego oraz łączenie różnych form transportu w postaci centrów przesiadkowych. Inwestycje obejmą również digitalizację systemu mobilności miejskiej (np. zarządzanie ruchem, wspólny bilet, informacja pasażerska).

5. Jakie programy są planowane w celu poprawy dostępu do usług zdrowotnych w regionach z malejącą liczbą ludności?

W celu poprawy dostępu do usług zdrowotnych w regionach z malejącą liczbą ludności realizowane są działania w ramach EFS+. Programy profilaktyczne i inne usługi zdrowotne finansowane z EFS+ wdrażane są na warunkach określonych w poszczególnych programach, przy zapewnieniu m.in. dostępności i udziału dla osób w szczególnie trudnej sytuacji, adresowania białych plam w dostępie do usług zdrowotnych, promowania koordynacji opieki zdrowotnej, integracji działań z inwestycjami EFRR, a także koordynacji usług zdrowotnych i społecznych.

W pierwszej kolejności do realizacji wybierane są projekty z uwzględnieniem danych zawartych w mapie potrzeb zdrowotnych. Projekty muszą być także spójne z krajowymi i regionalnymi Planami Transformacji. Dokumenty te określają kluczowe potrzeby zdrowotne na poziomie poszczególnych regionów oraz całego kraju, w tym wpływ procesów demograficznych na stan zdrowia populacji i potrzeby zdrowotne ludności. W ramach programów regionalnych wdrażane są programy zdrowotne dotyczące profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. Programy te są ukierunkowane w pierwszej kolejności na grupy szczególnie wrażliwe, które mogą mieć problem z uczestnictwem w tym programie i skorzystaniem m.in. z badań przesiewowych. Dotyczy to w szczególności obszarów, na których dostęp do opieki zdrowotnej jest ograniczony, w tym ze względów geograficznych lub demograficznych. Podejmowane są również działania mające na celu pomoc tym grupom w skorzystaniu ze wsparcia, m.in. obejmujące ukierunkowane informacje, transport, reorganizację godzin pracy, mobilne usługi w zakresie badań przesiewowych itp. Dodatkowo, obecnie w FERS realizowany jest projekt Ministerstwa Zdrowia dotyczący określenia podstawowych regionów zabezpieczenia. Celem głównym tego projektu jest wypracowanie, przetestowanie i ostateczne określenie podstawowych regionów zabezpieczenia, tworzących warunki umożliwiające zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych przy uwzględnieniu m.in. zmian epidemiologicznych i demograficznych zachodzących na danym obszarze.

6. Jakie działania podejmowane są w celu wspierania lokalnych rynków pracy w regionach najbardziej dotkniętych niekorzystnymi procesami demograficznymi?

Głównym programem dedykowanym wspieraniu lokalnych rynków pracy jest program FERS. W programie realizowane jest wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Jednym z realizowanych działań w ramach programu jest monitorowanie i identyfikacja potrzeb kompetencyjnych na rynku pracy. Działanie to jest istotne z uwagi na to, że umożliwi lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.

Ze środków EFS+ w programach regionalnych zarządzanych przez poszczególne urzędy marszałkowskie, istnieje możliwość uzyskania dofinansowania wsparcia szkoleniowego pracowników zgodnie z potrzebami pracodawców. W tym zakresie obowiązuje system popytowy, a więc zgodny z potrzebami pracodawcy. Oznacza to, że co do zasady tematy szkoleń nie są definiowane z góry. Dofinansowanie szkoleń odbywa się przez Bazę Usług Rozwojowych - pracodawca wybiera z dostępnej w Bazie oferty szkolenie, które najbardziej odpowiada potrzebom jego pracowników, a następnie dostaje dofinansowanie. Wykonawcami szkoleń mogą być wyłącznie podmioty zarejestrowane w Bazie. Na tych samych zasadach, a więc w ramach systemu popytowego, ze szkoleń dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych mogą korzystać osoby indywidualne zainteresowane podnoszeniem kompetencji lub uzyskiwaniem kwalifikacji z własnej inicjatywy. Wsparcie EFS+ w tym zakresie zaplanowane jest we wszystkich regionach.

Ponadto osoby bierne zawodowo i z grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, takie jak np. korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, opuszczające pieczę zastępczą, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie bezdomności, opuszczające placówki opieki instytucjonalnej, należące do społeczności marginalizowanych (tj. Romowie) mogą być wspierane przez jednostki pomocy społecznej lub inne podmioty takie jak organizacje pozarządowe w projektach finansowanych z EFS+ w ramach programów regionalnych w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej. Działania te mają na celu nabycie, odbudowę lub podtrzymanie umiejętności dotyczących uczestniczenia w życiu społecznym, funkcjonowania w miejscu pracy, zapobiegające ubóstwu oraz procesom marginalizacji.

7. Czy istnieją plany wprowadzenia specjalnych ulg lub zachęt dla osób decydujących się na osiedlenie w regionach najbardziej dotkniętych wyludnieniem?

W ramach programów regionalnych istotnym działaniem w tym zakresie jest wsparcie infrastruktury mieszkań o charakterze wspomaganym/treningowym lub innych mieszkań połączonych z usługami oraz infrastruktury społecznej dla włączenia społecznego. Działania te przyczyniają się do poprawy dostępności

oraz jakości świadczonych usług społecznych, jak również stanowią pewnego rodzaju zachętę do osiedlenia się w regionie. Przewiduje się budowę, przebudowę, remont, wyposażenie obiektów na potrzeby:

- różnych form mieszkaniowych w tym m.in. mieszkań treningowych lub wspomaganych adresowanych do różnych grup osób,
- wykorzystywanych w ramach najmu socjalnego,
- centrów usług społecznych,
- innych usług społecznych.

Największe środki przeznaczone na rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej dostępne są w kategorii interwencji:

- Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią) – łódzkie 57,5 mln EUR, lubelskie 27,1 mln EUR, kujawsko-pomorskie 13,0 mln EUR,
- Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego – pomorskie 55,0 mln EUR, podkarpackie 35,2 mln EUR, opolskie 33,4 mln EUR.

Beneficjentami mogą być: administracja publiczna, instytucje ochrony zdrowia, organizacje społeczne i związki wyznaniowe, przedsiębiorstwa, służby publiczne.

Oferowane jest również wsparcie w programach regionalnych w ramach Funduszu na rzecz sprawiedliwej Transformacji (FST). Wsparcie w ramach FST obejmuje realizację projektów zwiększających poziom aktywności społecznej, jak również inwestycje w infrastrukturę na rzecz usług o charakterze integracyjnym. Przewiduje się:

- rozwój infrastruktury mieszkań wspomaganych i treningowych – w ramach projektu możliwe będzie finansowanie kosztów robót budowlanych oraz zakup wyposażenia,
- rozwój infrastruktury obiektów, służących integracji lub reintegracji społecznej lub zawodowej – w ramach w ramach projektu możliwe będzie finansowanie kosztów robót budowlanych, zakup wyposażenia. W województwie łódzkim możliwe będzie również finansowanie działań służących rozwojowi zdalnych form udzielania wsparcia (np. pomoc psychologiczna).

Największe środki przeznaczone w FST na wsparcie infrastruktury społecznej przewidziano w województwie śląskim 38 mln EUR oraz dolnośląskim 34 mln EUR. Beneficjentami mogą być: jednostki samorządu terytorialnego, związki lub stowarzyszenia JST, jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego i posiadające osobowość prawną, instytucje integracji i pomocy społecznej, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły i związki wyznaniowe, inne instytucje i podmioty zaangażowane w realizację usług społecznych.

Decyzje o udzieleniu wsparcia w ramach EFRR i FST w programach regionalnych powinny być poprzedzone analizą dostępnych form świadczenia usług (tj. instytucjonalne, środowiskowe i w rodzinie) oraz uwzględniać indywidualne potrzeby jednostek, które będą odbiorcami usług (w tym preferowane przez nich opcje opieki, z uwzględnieniem opcji zgodnych z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Jeśli opcje preferowane przez odbiorców usług nie są dostępne, priorytetem powinno być ich zapewnienie.

Wsparcie dotyczące infrastruktury, która będzie służyć świadczeniu usług społecznych powinno być zgodne z właściwymi standardami określonymi w Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków EFS+ w programach regionalnych na lata 2021–2027.

W przypadku inwestycji w rozwój zasobów mieszkaniowych działania te nie powinny prowadzić do segregacji mieszkańców. Wsparte lokale nie powinny być zapewniane na obszarach odizolowanych od społeczności lokalnej i słabo skomunikowanej). Mieszkania wspomagane/treningowe powinny być utworzone z poszanowaniem wszystkich zasad dotyczących podmiotowości i niezależnego życia.

Obiekty powstałe w ramach projektów powinny być zgodne z zasadami uniwersalnego projektowania, a realizowane działania z zasadami deinstytucjonalizacji. W wyniku realizacji projektów efektem końcowym powinna być poprawa dostępu do infrastruktury powiązanej z procesami integracji i aktywizacji oraz deinstytucjonalizacji usług społecznych.

8. Jakie działania są podejmowane w celu promowania równomiernego rozwoju demograficznego i gospodarczego we wszystkich regionach kraju?

Celem polityki regionalnej w zakresie niwelowania depopulacji i nierównomiernego rozwoju demograficznego jest łagodzenie niekorzystnych skutków procesów demograficznych, takich jak starzenie się ludności, niski poziom dzietności, negatywne trendy wynikające z migracji wewnętrznych i zewnętrznych. Wszystkie regiony w mniejszym lub większym stopniu stoją przed wyzwaniami demograficznymi, jednak ich sytuacja różni się od siebie. Dlatego w prowadzonej polityce regionalnej stosowane są działania, które pozwolą zmniejszyć negatywne konsekwencje procesów demograficznych. Zmiany liczby ludności mają wpływ na zapotrzebowanie na różnego rodzaju usługi, w tym infrastrukturę transportową czy zdrowotną, a w konsekwencji wpływ na lokalne rynki pracy. Należy zauważyć, że zmiany demograficzne wpływają też na zmiany struktury gospodarki, w tym na wskazany wyżej efekt wymywania zasobów kapitału ludzkiego. Dlatego w programowaniu i realizacji polityki regionalnej brany jest pod uwagę wpływ procesów demograficznych na decyzje o planowanych działaniach dotyczących organizacji świadczenia usług, w szczególności z wykorzystaniem możliwości podmiotów ekonomii społecznej, w tym realizację inwestycji przez JST (rozwój świadomy demograficznie). Umiejętne wykorzystanie potencjału związanego ze wzrostem liczby osób w

wieku poprodukcyjnym pozwoli na niwelowanie niektórych niekorzystnych skutków postępujących przemian demograficznych.

W celu promowania równomiernego rozwoju gospodarczego we wszystkich regionach kraju w istotny sposób wykorzystywane są fundusze unijne. Polska jest największym beneficjentem środków unijnych spośród wszystkich państw członkowskich UE. Wartość unijnego dofinansowania dla projektów realizowanych w ramach polityki spójności w latach 2004 -2021 wyniosła ok. 700 mld zł. Najwięcej środków z tej puli trafiło do projektów z obszaru transportu (ok. 243 mld zł), wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności (ok. 126 mld zł) oraz kapitału ludzkiego (105 mld zł). Otrzymane wsparcie pozwoliło zrealizować wiele projektów inwestycyjnych podnoszących konkurencyjność gospodarki, poprawiających spójność społeczną i terytorialną kraju. Przyczyniło się do włączenia Polski do europejskiej sieci transportowej, rozwoju infrastruktury dostępu do Internetu, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego. Fundusze europejskie wspierały nie tylko infrastrukturę, ale również wiele działań z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, rozwoju zawodowego, czy szeroko pojętej przedsiębiorczości. Ich efektem była poprawa jakości życia oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej w kraju i regionach. W Polsce mamy 8 programów krajowych:

1. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS): 24,2 mld euro;
2. Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG): 8 mld euro;
3. Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS): 4 mld euro;
4. Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC): 2 mld euro;
5. Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW): 2,65 mld euro;
6. Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową (FEPŻ): 0,53 mld euro;
7. Fundusze Europejskie dla Rybactwa (PFER): 0,5 mld euro;
8. Pomoc Techniczna dla Funduszy Unii Europejskiej (PTFE): 0,55 mld euro

Programy dedykowane poszczególnym województwom - 16 programów regionalnych: 33,5 mld euro - również pozwalają na równomierny rozwój we wszystkich regionach poprzez zwiększanie konkurencyjności, finansowanie inwestycji w infrastrukturę, innowacje, rozwój przedsiębiorstw, ochronę środowiska, transport i edukację.

Z poważaniem

wz. Ministra

Jan Szyszko

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/